

Hamerteen en klauwteen

De termen hamerteen en klauwteen worden vaak door elkaar gebruikt, maar ze beschrijven in feite verschillende afwijkingen. Bij een hamerteen is het gewrichtje tussen het eerste en tweede kootje gebogen en tussen tweede en derde kootje gestrekt. Een klauwteen heeft daarbij nog een (over)strekking in het gewrichtje tussen het middenvoetsbeentje en het eerste kootje (het MTP of MetaTarsoPhalangeale gewricht).

Wat is de oorzaak van een hamerteen?

Er is niet één exacte oorzaak voor het ontstaan van een hamerteen aan te geven. Normaal gesproken is er een evenwicht tussen de verschillende spieren die de tenen bewegen: de buigers en de strekkers van de teen en de kleine voetspiertjes (de zgn. intrinsieke musculatuur). Als dit evenwicht in de besturing verstoord wordt, kan een hamerteen ontstaan. Er zijn veel oorzaken voor een verstoring van dit evenwicht, maar in het algemeen komt het doordat de functie van de kleine voetspiertjes uitvalt. Ook dit kan weer vele oorzaken hebben, zoals oudere leeftijd al dan niet gepaard gaande met slagaderverkalking ("arteriosclerose"), diabetes, reuma, een doorgemaakt ongeval etc. etc. Verder is een veel voorkomende oorzaak van een hamerteenstand van de tweede teen een hallux valgus. Doordat de grote teen niet optimaal functioneert raakt de sturing van tweede teen uit zijn evenwicht en kan een hamerteen ontstaan, maar ook doordat de grote teen onder de tweede teen groeit en daarmee deze teen in een hamerteenstand drukt.

Wat zijn de klachten van hamerteen?

Als de kromstand van de teen kort bestaat is deze nog soepel, maar bij lang bestaan kan deze kromstand stug worden. Dan geeft deze afwijking meestal klachten. Een hamerteen kan zeer pijnlijk zijn en veel hinder geven bij het dragen van heel gewone schoenen. Meestal ontstaat er op het gewrichtje tussen het eerste en tweede kootje een likdoorn of eksterroog, die vanwege het wrijven tegen de schoen pijn veroorzaakt en ook kan gaan ontsteken. Zie figuur 4. Bij een stugge hamer- en klauwteen kan er ook een pijnlijke eeltplek op het topje van de teen ontstaan door de kromstand. Zie figuur 5. Tevens kan er eelt en pijn onder de voorvoet ontstaan, omdat de kromstand van de hamerteen het

kopje van het middenvoetsbeentje naar beneden drukt en daarmee abnormaal veel druk veroorzaakt, zie figuur 6. Tenslotte kan dit gepaard gaan met ontsteking en pijn in het gewrichtje tussen het middenvoetsbeentje en het eerste kootje (MTP gewricht). Het kapsel van dit gewrichtje raakt dan slap en uitgerekt, waarna de teen in dit gewrichtje geleidelijk uit de kom gaat naar boven. Dit veroorzaakt dan weer meer druk onder het kopje van het middenvoetsbeentje en zodoende kan er pijn ontstaan zowel aan de onderkant van de voorvoet, alsook aan de bovenkant van de teen.

Eksterogen 2e en 4e teen

Eeltplek op topje

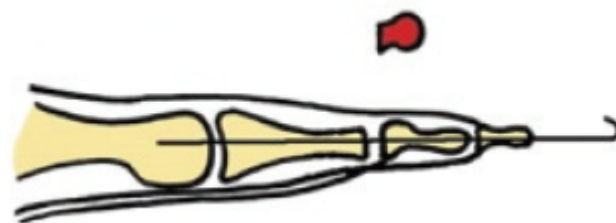

Eeltplek voorvoet

Hoe is de behandeling van een hamerteen?

Door de samenhang van de klachten met schoeisel kun je met schoenen met een hogere zgn. 'tenen-bak' of een tenenbak van heel zacht en soepel materiaal, de klachten verminderen. Verder zijn er handige hulpmiddeltjes op de markt om drukplekken te ontlasten en de teen in een betere positie te houden. Denk aan likdoorn pleisters en zgn. orthesen, die podotherapeuten kunnen aanleggen. Als er pijn en eelt onder de kopjes van de middenvoetsbeentjes bestaat, kan een steunzool met een verhoging hier net achter, de druk verminderen en de teen in een wat betere positie brengen. Toch valt het niet mee om iedere dag iets tussen of op je tenen te moeten doen om de pijn te verminderen. Er zijn ook simpele operatieve oplossingen: de hamerteen correctie.

Simpele hamerteen correctie

Bij een simpele hamerteen correctie wordt het uiteinde van het eerste kootje weggenomen en daarmee de teen recht gezet. Dit is de kleinste operatie die in de orthopedie bestaat en wordt onder plaatselijke verdoving worden uitgevoerd. U krijgt twee prikjes in de teen, de operatie duurt ongeveer 10 minuten en daarna wordt de hele voet verbonden. Soms wordt er een klein ijzeren pennetje ingebracht. Het verband moet u twee weken laten zitten, want hiermee wordt onder andere de teen in de goede stand gehouden. U mag wel lopen op de voet, maar vanwege infectie gevaar is het

verstandig om veel te rusten met de voet omhoog, dus bv. met de voet op een kussen op een stoel.

Na twee weken komt u terug op de polikliniek en dan worden de hechtingen verwijderd (en eventueel het ijzeren pennetje) en is de behandeling klaar. Wel kan de geopereerde teen nog een aantal weken wat dikker blijven.

Minimaal invasieve hamer- of klauwteencorrectie.

Met behulp van speciale instrumenten kan de orthopedisch chirurg via gaatjes in de huid van de voet opereren onder plaatselijke verdoving. Afhankelijk van de leeftijd en de ernst van de scheefstand kan worden gekozen om de buig- en strekpeesjes via deze minimaal invasieve manier te verlengen

Uitgebreide hamerteen correctie

Bij een uitgebreide hamerteen correctie wordt ook het uiteinde van het eerste teenkootje weggenomen. Maar bovendien worden de strekpees en het kapsel aan de bovenkant van het MTP 1 gewricht verlengd. Dit wordt eigenlijk altijd een met een ijzeren pennetje in de juiste stand gehouden.

Dit pennetje blijft 4 weken zitten. Vaak worden meerdere tenen aan één voet tegelijk gecorrigeerd en, als er een hallux valgus is, wordt deze ook rechtgezet en de 'knok' verkleind. Deze ingreep is te groot om onder plaatselijke verdoving te kunnen doen en normaal gesproken zal dit via een dagopname gebeuren.

Resultaten

De resultaten van een hamerteen correctie zijn over het algemeen zeer goed. Het doel van de ingreep is pijn verlichting en standscorrectie en beide doelen worden in ongeveer 95 procent van de gevallen gehaald. Wel zal de geopereerde teen wat buig- en strekkracht verliezen, maar voor het goed functioneren van de voet is dit niet nadelig.

Complicaties

Zoals bij alle chirurgische ingrepen is er een kleine kans op complicaties. Gelukkig komen deze slechts weinig voor. Een algemene complicatie is een infectie of een nabloeding. Een specifieke complicatie bij hamerteen chirurgie is een standsafwijking na de ingreep.